

מסורת הש"ס

רש"י

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

ר"ן

פח.

עין משפט
נר מצוה

נא א מיי פ"ז מהל'
נדרים הל"ז טו"ט
י"ד ס' רכב טע"ף א'
נב ב מיי שם טו"ז מהל'
זכיה ומתנה הל"ד
סמג לאון רמב ועשין פז
טו"ט ע"ש שם וטו"ט ע"ה
ס' פ"ה פ"ה יא:

תוספות

בבלי דעת. שאני
ידיע
אנלו וסומא לאו בר מידע
הוא שאני יכול לראות אם
חכירו עמו אם לאו דאילו
רבי מאיר בטר משמעותיה
דקרא כמו בתנאים דאמר
לא קרינא כאן ביום שעמו
והחשיב האילו וקבור שאני
יכול להפרי: ואי אמרת
ב"ה. אלף שבע מיה בלא
ראות לרבות את הסומא
דימורה הוא לרבינו דאילו
משמעתא לא משמעת
[הכין] ולפירוש זה לא
קרינא מה שיש במקצת
ספרים והכל מעניניה
דקרא ושבע אשה ו"ס
ללא נקטין: בהמדר חתנו
ב"ה נקטין ד' במתנה.
ואע"פ דנהיה הוא בדבר
אין זה אלף גורם הנאה
כמתן (לעיל ד' תל.) וכן
אשמו ונציו: לא שנו אלא
דאמריהם בהשאת נישאת
ונותנת לתוך פ"ה. דלא
היה המנהג שכל לל דבר
הילכך אם אמר לה ע"מ
שאין לבעליך רשות בהם
לא קנה הבעל אבל אמר
לה מה שמעלי עשי קני
יתהוון בעל וכו' דבר אמר
לה על מנת שאין לבעליך
רשות בהם לא אמר (לה)
כלום דיד אשה כיד בעלה
דמיה שמתה לה לעשות
כל מה שמרצה קנאסת
בעל אבל כי אמר לה
מה שאת נושאת ונותנת
לפניך דמתנה לא הויה
כיד בעלה ופ"ה דהלכה
כיד לגבי שמואל דהיינו
באסוריו והלכה כרבי מאיר
דבר קאי בוותיה הארמתי
בפ"ק קדושין (דף כז:
ד"ה ור"ה):

(א) וְאֵלֶּיךָ לַחֲמֹת וְעַיִן מוֹרֵט
וּמַלְאֲמֵי תַּחֲסֹן קִדְּשִׁין כִּבִּי
ד"ה ורבי אלעזר וכו'
העמיקו משנה זו בזה"ל
המדר חתנו הנאה ממת
והוא רוצה וכו' (ב) [שין]
לפ"ה (א) ב"ב דף נא:
וע"ש מוס' ד"ה במתנה.

תורה אור השלם

1. וְאִשְׁרָא יְבָא אֶת רַעְדוֹ
בְּיַד לַחֲסֹב עֲצִים וְנִדְּחָה
יָדוֹ בַּגִּזְיוֹן לְכַרֵּת יַעֲקֹב
וְקִשַׁל הַבְּרִיחַ מִן הַעֵץ
וְקָצָא אֶת רַעְדוֹ וּפָתָה
הָאֵרֶץ יָגוֹט אֶל אֲחֹת
הַעֲרִים הָאֵלֶּה וְהָיָה
דְּבָרִים יֵשׁ

הגהות הב"ח

(א) ש"ש ד"ה ר"מ וכו'
לרבינו מי שהוא בלא ראות
העין דלא אמר מקצת
ידיעה לאו בכל ידיעה
וומלא וכו' לאו בכל ידיעה
לא בלא גולה וכו' מקצת
ידיעה בכל ידיעה ולא
פיר וכו' בכל ידיעה ולא
ומיות בלא ראות נמחק
והד"ה: (ב) ד"ה אמר רבא
וכי בכל ידיעה פלגי אלא
בדוקיא דקרא: (א) ד"ה
לא שנו וכו' אע"פ דחתנו
מודר הנאה:

גליון הש"ס

בהר"ן ד"ה תנודר וכו'
בדקפצה מפרסיה. ועין
בתום: שם:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

(א) בהר"ן ד"ה וסומא כו'
והך סוגיא מיתלפא התם
בפרק ואלו הן הגולין. ג"כ
ע"י ספר תמשה
בתנאים ריט"ף למכת
ט"ו ותבין כוונת
הר"ן ב"ש דקר סוגיא
מהמתלפומי היל:

פירוש הרא"ש

ומשני הבא מעניניה
דקרא ב"ה. כלומר לעולם
ר"מ אול בטר משמעותיה
דקרא ואי לא כמי אלא
בלא ראות הוה ממעט
סומא אלא משום דכתיב
תרי מעיטו מרבה סומא

כדכתיב ואשר יבא את רעהו ציער דהוה ידיע ליה (אבל) סומא
אע"פ שלא ראהו ששם הוא על ידי שמיעה ידע שהוא לשם ונימא
דחייב גלות להכי אצטריך קרא בלא ראות פרט לסומא דאין חייב
גלות: ט רבי מאיר אומר בלא ראות לרבות אם הסומא. שגולה

אמר רבא הבא מעניניה דקרא והבא מעניניה
דקרא ר' יהודה סבר גבי רוצח כתיב וְאִשְׁרָא
יבא את רעהו ביער כל דבר מיעל ליער
וסומא נמי בר מיעל ליער הוא ואי אמרת
בלא ראות לרבות את הסומא מיער נפקא
ליה אלא שמע מינה בלא ראות פרט לסומא
רבי מאיר סבר כתיב בבלי דעת כל דבר
מידע וסומא לאו בר מידע הוא ואי אמרת
בלא ראות פרט לסומא מבלי דעת נפקא
ליה אלא שמע מינה בלא ראות לרבות את
הסומא: **במתני'** "המדיר הנאה" מחתנו
והוא רוצח לתת לבתו מעות אומר לה הרי
המעות האלו נתונין לך במתנה ובלבד שלא
יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת
נושאת ונותנת בפך: **גב'** אמר רב לא שנו
אלא דאמר לה מה שאת נושאת ונותנת
בפך אבל אמר מה שתצרי עשי קנה יתהוון
בעל ושמואל אומר אפילו אמר מה שתצרי
עשי לא קנה יתהוון בעל מתקין לה רבי זירא
כמאן

בר מידע הוא: ואי אמרת בלא ראות פרט לסומא. דאין גולה הוי
מיעוט אחר מיעוט מבלי דעת ובלא ראות ואין מיעוט אחר מיעוט
אלא לרבות ואחא בלא ראות ומרבה סומא: **גב'** לא שנו.
דיכול ליתן לא אע"פ (א) דהוא מודר הנאה ממנו אלא דלמרה לא
בענין זה אין לך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לתוך
פך דכיון דלמרה לה הכי לא קנה בעל ויכול ליהנות מהן דמשל
אשמו הוא אוכל: אבל אמר לה מה שמעלי עשי בהן. אע"פ
דאמר לה שאין לבעליך רשות בהן דמי כמי שקנה הבעל מיד האב
יד אשה כיד בעלה וכמי שנתן לחתנו דמי שהרי הרשה לה בהן
לעשות מהם כל דבר ואסור הבעל בהן: **ושמואל** [אומר אפילו]
אמר לה מה שמעלי עשי. קסבר לא אמרינן יד אשה כיד בעלה:

כמאן

לה הבעל מוונות הקצוין לה וזמנא והותירה אין לו לבעל בזהו מותר כלום וכדאמר בפרק מי שאמר הריני נזיר (נזיר דף כד:) *דקמנא
מעיסתה כל שכן בשונה אחר שאין לו לבעל שום זכות בזהו מוונות הקצוין לה משום הכי תני והוא רוצה לתת לבתו מעות שיהו מזונין
להוציא אותן בחפזים וכי"ה י"ס לו לבעל זכות בהן וכדאיתא בפ' חזקת הבתים^ט דלמרינן התם ילקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות ומנא
זה נהנה מחמיו שהדירו הנאה לפיכך צריך שיאמר לה הרי המעות האלו נתונין לך במתנה ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נותנת
לפך. ודוקא דלמרה לה הני תרי לישי אצל אמר אין לבעליך רשות בהן בלחוד לא מהני דמתני' רבי מאיר היא דלמרה יד אשה כיד בעלה כדמוקי
לה בגמרא. וכי תימא אם כן כי אמר לה נמי אלא מה שאת נותנת לפך אמאי מהני היינו טעמא משום דכיון שאין אשה זוכה בנכסים כלל עד
שמתן אותם לתוך פיה הרי בזהו שעה אין הבעל יכול לזכות בהן ולפי זה דוקא כי אמר לה מה שאת נותנת לפך אבל אי אמר לה אלא מה
שאת מתכסה וכיוצא בו לא מהני וקני יתהוון בעל. ואיכא מ"ד דהוא הדין צשיחן לה לאחיה דבר שיהיה דלא קנה יתהוון בעל כיון שאף לה לא
הקנה לגמרי אלא לאותו דבר בלבד: **גב'** לא שנו אלא דאמר לה מה שאת נותנת לפך. כלומר כלישנא דמתני' דלמרה לה תרמי על מנת
שאין לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לפך ככי האי גוונא בלחוד הוא דלא קנה יתהוון בעל משום שמה שמעלי עשי לא מהני

לדרכה אחי ספיר דהכא והתם ספירא ליה דמקצת ידיעה לאו ככל
ידיעה אבל דרבי מאיר אדרבי מאיר קשיא דהא צרישא מודה ר"מ
דיפר ביום שלאחריו אע"פ דליכא מקצת ידיעה דהיינו שידע שיש
נדרים אלמא מקצת ידיעה לאו ככל ידיעה דמאי דאמר צרישא
לא יפר היינו משום דכיון שידע שיש
מפירין ידיעה גמורה חשיבא ליה
אבל היכא דליכא אלא מקצת ידיעה
כרישא לאו כידעה חשיבא ליה
והכא אמר לרבות את הסומא אלמא
חשיבא ליה מקצת ידיעה ככל ידיעה.
וקשה לי מאי קושיא שאני הכא
דקרא דייקי הכי וכו' תימא הכי פריך
נגמר מינה א"כ מאי קא משני רבא
הכא מענינא דקרא וי"ל דספירא
לן דלאו מקרא דייקי הכי ר' יהודה
ור"מ דקרא משמע הכי ושמע הכי
אלא מר אמר ספירא ומר אמר
ספירא וכל חד מסמין ליה אקרא
באסמכתא בעלמא ומש"ה פריך
מינה ומשני רבא דלאו דקס"ד
דבספירא בעלמא תלו אלא הכא
מענינא דקרא וליכא למימר נגמר
מינה דנדרים ורואה לא שייכ כלל.
ולי"ה הכא מענינא דקרא והכא
מענינא דקרא דליתיה צעיקר נסמי
ולמאן דגרס ליה מעיקרא פרכין
נגמר מינה ומשני דהתם דייקי קראי
הכי והכא דייקי איפסא: הכא

מענינא דקרא. לעולם לית ליה לרבי מאיר מקצת ידיעה ככל
ידיעה ושאני הכא גבי סומא שהרג בשוגג דרבייה קרא בלא ראות
פרט לסומא דמשמע שאני רואה כאן אבל רואה במוקד אחר:
וסומא לאו בר מידע הוא. שאני יכול לידע ולכיון מקום חכירו
ממש ואי אמרת בלא ראות פרט לסומא מבלי דעת נפקא ליה
הילכך הוה ליה מיעוט אחר מיעוט ואינו אלא לרבות. והך סוגיא
מיתלפא התם בפרק ואלו הן הגולין: **במתני'** הנודר הנאה מחתנו
והוא רוצה להסעות נפשו. הא דמני מעות משום דאי יהיב לה
מוונות אין צריך לומר לה כלום לפי שאין לבעל זכיה בהן והיינו
דמתן בפרק אין בין המודר (לעיל דף נא.) וכן את אשמו ולא הלריכוהו
לומר ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן משום דכיון דאיהו זנה
במקום הבעל לית ליה לבעל שום זכות בזהו מוונות שהרי אפי' נתן

לה הבעל מוונות הקצוין לה וזמנא והותירה אין לו לבעל בזהו מותר כלום וכדאמר בפרק מי שאמר הריני נזיר (נזיר דף כד:) *דקמנא
מעיסתה כל שכן בשונה אחר שאין לו לבעל שום זכות בזהו מוונות הקצוין לה משום הכי תני והוא רוצה לתת לבתו מעות שיהו מזונין
להוציא אותן בחפזים וכי"ה י"ס לו לבעל זכות בהן וכדאיתא בפ' חזקת הבתים^ט דלמרינן התם ילקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות ומנא
זה נהנה מחמיו שהדירו הנאה לפיכך צריך שיאמר לה הרי המעות האלו נתונין לך במתנה ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נותנת
לפך. ודוקא דלמרה לה הני תרי לישי אצל אמר אין לבעליך רשות בהן בלחוד לא מהני דמתני' רבי מאיר היא דלמרה יד אשה כיד בעלה כדמוקי
לה בגמרא. וכי תימא אם כן כי אמר לה נמי אלא מה שאת נותנת לפך אמאי מהני היינו טעמא משום דכיון שאין אשה זוכה בנכסים כלל עד
שמתן אותם לתוך פיה הרי בזהו שעה אין הבעל יכול לזכות בהן ולפי זה דוקא כי אמר לה מה שאת נותנת לפך אבל אי אמר לה אלא מה
שאת מתכסה וכיוצא בו לא מהני וקני יתהוון בעל. ואיכא מ"ד דהוא הדין צשיחן לה לאחיה דבר שיהיה דלא קנה יתהוון בעל כיון שאף לה לא
הקנה לגמרי אלא לאותו דבר בלבד: **גב'** לא שנו אלא דאמר לה מה שאת נותנת לפך. כלומר כלישנא דמתני' דלמרה לה תרמי על מנת
שאין לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לפך ככי האי גוונא בלחוד הוא דלא קנה יתהוון בעל משום שמה שמעלי עשי לא מהני

טפי

הלכך גבי נמי אולי בטר משמעות דקרא וכוין שלא ידע שום מפירין לא הוי קיום אבל סופא כיון שידע שום מפירין אע"פ שלא ידע שהוא נזיר מכל מקום היה לו להפרי ומה שכתוב בפרסיה והכא מעניניה דקרא
רבי מאיר סבר ביום שעמו כו' גורסא שאינה כריכה היל: **במתני'** המודר הנאה מחתנו ב"ה. הרי מעות הללו נתונים לך במתנה ואע"פ שחתנו נהנה מהן שכן את אשמו התמן לעיל וכן את אשמו: ובלבד שיאמר ידא
לבעליך רשות בהן. הא לאו הכי אסור אע"פ שנתן לאשמו ולעיל דמתן נדון מתנה לאחר מותר המודר ליהנות ממנו שאני האב שהבעל זוכה בפירות המתנה שנתן לאשמו הוי כאלו נתן לבעל: **גב'** לא שנו אלא
דאמר לה מה שאת נושאת ונותנת לפך. הרי פירש מה שאמר בתחלה המעות הללו נתונין לך במתנה דלא הוי מתנה לכל דבר אלא למתן שפירש הילכך אחי נמי הוי שאמר ע"מ שאין לבעליך רשות בהן: אבל אמר
לה מה שתצרי עשי. כיון דהויה מתנה לכל דבר קנה יתהוון בעל וכו' לא אחיני מה שאמר ע"מ שאין לבעלה רשות בהן: